

Poročilo o trajnostnih dosežkih v destinaciji Idrija v obdobju 2020 - 2021

Zelena shema slovenskega turizma

Idrija, oktober 2021

Pripravili:

Mirka Rupnik, zeleni koordinator

Valerija Božič, direktorica Zavoda za turizem Idrija

Idrija.

Vsebina

UVOD	3
REALIZACIJA IN IZVEDENI UKREPI PO PODROČJIH	5
DESTINACIJSKI MANAGEMENT	5
NAČRTOVANJE IN RAZVOJ	6
ZAKONSKA IN ETIČNA DOLOČILA	7
NARAVA IN POKRAJINA	7
KRAJINA IN SLIKOVITOST	8
OKOLJE IN PODNEBJE, TRAJNOSTNA MOBILNOST	8
ODPADKI IN NJIHOVA PREDELAVA	9
KULTURA IN TRADICIJA	10
LJUDJE IN TRADICIJA	10
DRUŽBENA KLIMA	10
LOKALNA EKONOMIJA	11
VKLJUČEVANJE TURISTIČNIH PODJETIJ	11
INFORMACIJE, INTERPRETACIJA, PROMOCIJA IN GOSTOLJUBJE	12
ZAKLJUČEK	13

Idrija.

UVOD

Zelena shema slovenskega turizma (ZSST) je nacionalni program in certifikacijska shema, ki pod krovno znamko Slovenia Green:

- združuje vsa prizadevanja za trajnostni razvoj turizma v Sloveniji,
- destinacijam in ponudnikom ponuja konkretna orodja za oceno in izboljšanje trajnostnega delovanja,
- skozi znamko Slovenia Green to zeleno delovanje tudi promovira.

Upravljallec ZSST je Slovenska turistična organizacija, ki razvija in nudi izobraževalno podporo, vzpostavlja promocijske kanale na mednarodnem turističnem trgu za promocijo destinacij in ponudnikov, ki imajo znak Slovenia Green.

Akreditiran partner z licenco za ocenjevanje in partner Green Destination je Zavod tovarna trajnostnega turizma GoodPlace.

SLOVENIA GREEN je certifikacijski program in znamka kakovosti, s katero označujemo izpolnjevanje zahtev, ki jih za destinacije in ponudnike opredeljuje ZSST. Znamko lahko uporabljajo zgolj tiste destinacije in ponudniki, ki so vstopili v ZSST in izpolnili pogoje za pridobitev znamke.

Nosilec znamke Slovenia Green je Občina Idrija.

Zavod za turizem, kot koordinator v imenu Občine Idrija:

- skrbi za zbiranje podatkov, ki dokazujejo, da destinacija izpolnjuje vse pogoje kot nosilka srebrnega znaka na vseh ravneh;
- vrši aktivnosti za pridobitev zlatega znaka;
- skrbi za akcijski načrt, kot tudi za vse ostale aktivnosti v okviru ZSST;
- izbira in predlaga projekte za Green Destination TOP100;

Idrija.

Občina Idrija je leta srebrni znak prejela leta 2016, ki smo ga, v postopku ponovnega ocenjevanja leta 2019 obdržali. Ponovno ocenjevanje nas čaka naslednje leto – 2022, ko se bomo potegovali za zlati znak. V letošnjem letu tako predstavljamo poročilo o trajnostnih dosežkih na področjih upravljanja destinacije, ravnanja z odpadki in odpadnimi vodami, kakovosti pitne vode, vplivov podnebnih sprememb, okoljske naravnosti, osveščenosti prebivalcev in turistov, občutka varnosti v destinaciji in drugo v obdobju 2020 – 2021.

Kljub epidemiji, ki je krojila naše delo v preteklih dveh letih, ukrepov, zapisanih v akcijskem načrtu za našo destinacijo nismo opustili, smo pa nekatere posodobili ali pa podaljšali rok izvedbe.

Idrija.

REALIZACIJA IN IZVEDENI UKREPI PO PODROČJIH

DESTINACIJSKI MANAGEMENT

KRITERIJ 1.5 - Sodelovanje s turističnim sektorjem

- Vključitev Zavoda za turizem, ponudnikov nastanitev in gostinskih ponudnikov v platformo [Green & Safe](#).
- Organizacija študijske ture z obiskom vseh glavnih akterjev v Idriji za ponudnike nastanitev in gostinske ponudnike z namenom predstavitve nove ponudbe v destinaciji ter zbiranjem predlogov in pripomb s strani ponudnikov.
- Redna četrtna srečanja ponudnikov nastanitev in turističnih ponudnikov:
- Redno obveščanje turističnih ponudnikov o sprejetih odlokih, spremembah na področju zakonodaje ter objavljenih razpisih preko e-novic.
- Redna srečanja turistične odbora.
- Sprejetje nove celostne grafične podobe destinacije Idrija in spremenjen logotip Zavoda za turizem Idrija, ki smo ga poenotili s celostno grafično podobo destinacije ter uskladili z Geoparkom Idrija.
- Nove spletne strani:
www.geopark-idrija.si
www.festivalidrijskecipke.si
- Ocenjevanje za pridobitev certifikata Idrija izbrano je bilo zaradi epidemije močno oteženo, vendar smo ga vseeno izvedli, prav tako ponovno ocenjevanje izdelkov in storitev, ki jim je certifikat že potekel.
- Revalidacija Geoparka Idrija.
- Promocija usmerjena v trajnostni turizem.

Idrija.

NAČRTOVANJE IN RAZVOJ

Kriterij 1.6 – Popis

- Vzpostavitev novega [rezervacijskega portala](http://www.visit-idrija.si) za ponudnike nastanitev na www.visit-idrija.si.
- Sodelovanje z Zavodom za turizem Cerčno – vpis cerkljanskih ponudnikov na naš portal in naših na cerkljanski, pogovori o širitvi UNESCO globalnega geoparka Idrija na Cerkljansko, dogovori o skupni kolektivni blagovni znamki Idrija-Cerčno izbrano.

Kriterij 1.7 – Analiza vplivov turizma

- Redno spremljanje statistike prihoda gostov, nočitev in ogledov posameznih razstav in objektov.
- Izvedba študije nosilnih zmogljivosti v Krajinskem parku Zgornja Idrijca ter ukrepov za razbremenitev preobremenjenih območij.
- Štetje prometa v Krajinskem parku Zgornja Idrijca.

Kriterij 1.8 – Strategija razvoja turizma

- Do konce leta 2021 bodo izvedene vse aktivnosti in izpolnjeni vsi cilji zapisani v Strategiji razvoja turizma v občini Idrija 2019-2023, zato bo treba v prihodnjem letu pričeti s pripravo nove strategije.

Kriterij 1.12 – Usmerjanje turističnega obiska

- Povečali smo promocijske aktivnosti usmerjene v podeželje ter s tem podaljšali povprečno bivanje gostov, ki pridejo v Idrijo iz 1 na 2,5 dni.
- Poleg sodelovanja z Zavodom za turizem LTO Laufar Cerčno, smo se povezali tudi s Hotelom Cerčno in Pivovarno Zajc ter tako pridobili nove kanale za promocijo in obisk Idrije.

Idrija.

ZAKONSKA IN ETIČNA DOLOČILA

Kriterij 1.23 – Etični kodeks

- Seznanitev turističnih ponudnikov z etičnim kodeksom v turizmu in povabilu k podpisu le-tega.
- Seznanitev lokalnih turističnih vodnikov z etičnim kodeksom v turizmu ter letna dopolnilna usposabljanja za lokalne turistične vodnike. Vsi novo usposobljeni lokalni vodniki so bili pozvani k podpisu kodeksa.

Kriterij 1.25 – Kršitve zakonodaje ali kodeksa

- Prijave vseh pisnih pritožb turistov na medobčinski inšpektorat (dve podani prijavi v letu 2020 in ena v letu 2021).
- Opozorila vsem ponudnikom turističnih nastanitev, ki niso registrirani kot namestitveni obrati v AJPEsu in ne plačujejo turistične takse (3 opozorila v lanskem letu, 3 v letu 2021).

NARAVA IN POKRAJINA

Kriterij 2.5 – Spremljanje vplivov turizma na naravo

- Občina je leta 2019 imenovala Zavod za turizem Idrija za upravljavca Krajinskega parka Zgornja Idrijca ter mu naložila, da v roku dveh letih od imenovanja pripravi načrt upravljanja zavarovanega območja.
- Priprava načrta upravljanja Krajinskega parka Zgornja Idrijca je v zaključni fazi in bo predstavljen na seji občinskega sveta decembra 2021.
- Zavod za turizem Idrija je sodeloval v projektu Analiza ranljivosti tveganja na podnebne spremembe za občino Idrija, na podlagi katere smo pridobili podatke za področje turizma, kmetijstva, gozdarstva in vodnih virov.
- Zavod za turizem je partner v LAS projektu NAOKOLI, ki se ukvarja z integracijo vsebin varovanja in ohranjanja narave ter okolja v različne produkte. Skozi projekt je bila financirana študija zmogljivosti nosilnih kapacitet v Krajinskem parku Zgornja Idrijca.

Kriterij 2.6 – Doživetja v naravi

- VIKEND BREZ AVTOMOBILA v Krajinskem parku Zgornja Idrijca z lokalnimi ponudniki. Sodelovali so – Kmetijsko-gozdarska zadruga

Idrija.

Idrija, Pivovarna Zajc, Pivovarna Racon, Društvo ZaKonc Tedna, ICRA d.o.o., Občina Idrija z osveščanjem obiskovalcev o obnašanju v zavarovanem območju.

- eKOLOško KOLOvratenje – razvoj novega turističnega produkta gEoKOLO – vodeni kolesarski izleti po geoparku.
- ČAROBNE IDRIJSKE KRNICE – turistični produkt povezovanja ponudnikov Idrija izbrano.
- EVROPSKI TEDEN GEOPARKOV – 13 različnih dogodkov in več kot 200 udeležencev.
- MREŽA ŠOL – izobraževalne aktivnosti in povezovanje vseh osnovnih šol v občini Idrija.
- Sodelovanje z Zvezo prijateljev mladine Idrija v okviru Počitnikarije.
- Poudarek razstave »Zapisano v kamninah« je tudi na ozaveščanju obiskovalcev o obnašanju v naravi, z risanko Živa in Tonček za otroke.
- PLOGGING – čistilna akcija v skoraj vseh krajevnih skupnostih po Idriji.

KRAJINA IN SLIKOVITOST

- Sprememba občinskega prostorskega načrta (OPN) je v zaključni fazi.
- Prostorska ureditev Krajinskega parka Zgornja Idrijca je v pripravi in vključena v upravljavski načrt.

OKOLJE IN PODNEBJE, TRAJNOSTNA MOBILNOST

- Občina Idrija je sodelovala na dogodku goriške lokalne agencije Golea v okviru priprave projekta SECAP »Izvori in vplivi podnebnih sprememb ter prizadevanja lokalnih skupnosti za spopadanje z njimi.«
- Vrtcu Idrija je bil v letu 2021 v uporabo predana moderna, nizkoenergijska stavba vrtca v Spodnji Idriji.
- Občina Idrija kot članica Društva Alpsko mesto leta sodeluje v pilotnem projektu »Climate Action in Alpine towns« - kako uskladiti podnebne strategije s prostorskim načrtovanjem in vključevanjem prebivalstva v načrtovanje.
- Zavod za turizem Idrija je z vzpostavitvijo mestnih e-koles postal delni upravljalca le-teh. Včlanjenih v sistem 120 uporabnikov. Vzpostavljenih je pet kolesarnic, v obtoku je 24 koles, načrtujejo pa se nove kolesarnice ter polnilnice. Občani so projekt sprejeli nad pričakovanji.

Idrija.

- Pričelo se je z izgradnjo kolesarske povezave Podroteja – Spodnja Idrija.
- Center za upravljanje z dediščino živega srebra Idrija je v oktobru 2021 gostil strokovni posvet o klimatskih spremembah in varovanju Unesco svetovne dediščine v Sloveniji, ki jo te spremembe ogrožajo. Na območju dediščine živega srebra v Idriji se vplivi podnebnih sprememb kažejo zlasti v Antonijevem rovu.

ODPADKI IN NJIHOVA PREDELAVA

Kriterij 3.14 – Zmanjšanje količine trdih odpadkov

- Komunala Idrija z rednimi poročili občinskemu svetu poroča o zmanjševanju količin trdih odpadkov kot tudi o uspešnosti ločenega zbiranja odpadkov.
- Preko projekta »Zmanjšaj« se ozavešča širšo javnost o pomenu zmanjševanja odpadkov in zmernega potrošništva.
- Za namen prireditev je Klub idrijskih študentov v sodelovanju z Zavodom za turizem Idrija investiral v nakup ekoloških kozarčkov, ki so bili prvič uporabljeni na Prazniku idrijskih žlikrofov 2021.
- Praznik idrijskih žlikrofov spada med trajnostne prireditve in je usmerjena »zero waste« koncept prireditev.
- Velik poudarek k ekološki osveščenosti in k zmanjševanju odpadkov daje Mladinski center Idrija v okviru svojih projektov, ki jih izvaja.

Kriterij 3.15 – Ločevanje odpadkov

- S strani medobčinskega inšpektorata je bil v začetku leta 2020 vzpostavljen nadzor nad ločevanjem trdih odpadkov.
- Komunala vlaga ogromno navora in aktivnosti v ozaveščanje ločevanja odpadkov, kar se pozna tudi na rezultatih, ki jih redno predstavlja na sejah občinskega sveta.
- Zavod za turizem Idrija je v mesecu oktobru 2021 za ponudnike nastanitev in gostinske ponudnike v sodelovanju s Komunalo Idrija organiziral predavanje o ravnanju z odpadki.
- Pomembno vlogo pri informiranju o zmanjševanju in pravilnem ločevanju odpadkov imajo tudi organizatorji Praznika idrijskih žlikrofov, ki na prireditvi na ekoloških otokih usmerjajo in ozaveščajo obiskovalce.

Idrija.

KULTURA IN TRADICIJA

- Tako Zavod za turizem Idrija kot večina turističnih ponudnikov je usmerjenih v trajnostni, zeleni, butični turizem. S povečevanjem obremenitve kopališča Lajšt in posameznih drugih območij v času turistične sezone se je povečala ozaveščenost lokalnih prebivalcev o trajnostnem in usmerjenem turizmu.
- Glavni strateški cilj Zavoda za turizem Idrija ni več povečanje števila prihodov in nočitev za 12% letno, temveč uravnotežen turistični obisk skozi vse leto ter povečanje zasedenosti prenočitvenih kapacitet.
- Eden od dejavnikov povečanja števila nočitev v destinaciji Idrija je tudi večja povezanost glavnih akterjev na področju turizma ter novi turistični produkti, usmerjeni v outdoor in družinski turizem.
- Velik prispevek k področju kulturnega turizma je treba priznati Zavodu ID20, ki je v letošnjem letu izvedel Festival industrijske kulture.

LJUDJE IN TRADICIJA

- S kolektivno blagovno znamko Idrija izbrano ohranjamo našo dediščino na področju rokodelstva, kulinarike in doživetij ter povezujemo ponudnike, snujemo nove turistične produkte ter promoviramo celotno destinacijo.
- ICRA d.o.o. s pomočjo svojih projektov in sodelovanja s ponudniki podpira kmetijstvo in rokodelstvo, stare navade in običaje ter nove podjetniške ideje.

DRUŽBENA KLIMA

- Zavod za turizem Idrija posveča veliko svojih aktivnosti tudi informiranju lokalnega prebivalstva o novostih na področju turizma in aktivnostih, ki jih izvajamo.
- V obdobju 2020 – 2021 je Geopark Idrija v sodelovanju z Občino Idrija in podjetjem ZAVITA d.o.o. pripravil dve delavnici za lokalno prebivalstvo vezani na načrt upravljanja krajinskega parka Zgornja Idrijca.

Idrija.

- Zavod za turizem Idrija redno objavlja novice o svojih aktivnostih, izdaja e-novičnik, objavlja novice na svojih spletnih straneh in družabnih omrežjih.
- Zavod za turizem Idrija je v letu 2020 in 2021 izvedel pet različnih anket s področja turizma in varovanja okolja.

LOKALNA EKONOMIJA

- V kolektivno blagovno znamko je trenutno vključenih 41 različnih ponudnikov z več kot 120 različnimi izdelki in storitvami.
- Zavod za turizem Idrija je na osnovi izdelkov s certifikatom Idrija izbrano zasnoval nove turistične produkte – sejem domačih rokodelcev pri Črnem orlu, idrijski catering, idrijski zajtrk, idrijska košarica dobrot, kulinarčni potep po Idrijskih Krnicah in degustacija izdelkov v Centru za obiskovalce.
- Izdelki in storitve kolektivne blagovne znamke so prednostno promovirani, predstavljamo jih na sejmi in prireditvah, izpostavljammo pri novinarjih, na družabnih omrežjih, spletnih straneh, prijavljamo na različna tekmovanja (najboljši kulinarčni spominek, Slovenia Hidden Gems, Green Destination), predstavljamo kot primere dobre prakse, ipd.
- S skupnimi vstopnicami promoviramo vse glavne akterje turistične ponudbe v Idriji in po treh letih je začela prodaja le-teh naraščati.
- S povezovanjem ponudnikov nastanitev in ponudnikov turističnih izdelkov in storitev snujemo nove doživljajske pakete.

VKLJUČEVANJE TURISTIČNIH PODJETIJ

- V letu 2021 je, med drugimi, zeleni znak Green Accommodation in Green Cuisine prejelo 15 nastanitev in 12 restavracij. Med prejemniki obeh je tudi Hotel Jožef. Osnova za pridobitev obeh znakov je bil predhodno pridobljen, mednarodno uveljavljen in priznan trajnostni certifikat (Hotel Jožef je pridobil Zeleni ključ) in podpis Zelene zaveze slovenskega turizma ter Zaveze za trajnostno gastronomijo Slovenije. Vključitev Hotela Jožef v zeleno shemo je odskočna deska za pridobitev znaka Slovenia Green Destination Gold, v katerega pridobivanje bo destinacija pristopila naslednje leto.

Idrija.

INFORMACIJE, INTERPRETACIJA, PROMOCIJA IN GOSTOLJUBJE

- Tako Zavod za turizem Idrija kot ICRA d.o.o. sta instituciji, ki nudita podporo pri razvoju novih turističnih in drugih produktov. Zavod za turizem skozi kolektivno blagovno znamko Idrija izbrano ter projekti na področju digitalizacije kulturne dediščine ter projekti Geoparka Idrija, ICRA d.o.o. preko svojih projektov.
- Na novo urejeni in označeni sta dve pohodni krožni poti: na Raufnk in po Feldbanu.
- Zaradi epidemije in dveh »lock down-ov« se je delo Turistično informacijskega centra, kot tudi vse ostalo delo Zavoda za turizem Idrija zelo hitro spremenilo in usmerilo v digitalizacijo. Kljub temu smo v letošnji poletni sezoni zopet zabeležili rast obiskovalcev Turistično informacijskega centra, ki je glavna informacijska točka v Idriji.
- Na področju interpretacije se je veliko aktivnosti izvedlo v okviru Geoparka Idrija – nova informacijska tabla v Spodnji Idriji, izdaja novih brošur za Ledine in Zavratac ter pohodno pot po Feldbanu, novi avdio vodič po Centru za obiskovalce, TeachOUT aplikacija za samovodene ogleda po mestu in podeželju, pridobitev 360 stopinjskih posnetkov za razstavo Zapisano v kamninah, Antonijev rov in Grad Gewerkenegg, postavitve 360 stopinjskih fotografij iz celotne destinacije na portal Mestna info točka.
- V okviru Zavoda za turizem Idrija in projektov digitalizacije kulturne dediščine in promocije vodilnih destinacij, kot tudi v okviru rednih aktivnosti so bile izvedene številne promocijske aktivnosti destinacije tako za samo mesto kot podeželje.
- Leto 2021 so zaznamovali ambasadorji destinacije Idrija (Sankaški klub, Darko Peljhan, Jadralni klub) in ambasadorji idrijskih žlikrofov (Dans Fotr Kuha – Miha Robnik, Beetbox – Nina Plestenjak in Domačija Butul).
- V okviru Dnevoev evropske kulturne dediščine smo v sodelovanju z Društvom klekljaric idrijske čipke izdali knjižnico receptov za pripravo zeljševke ter izvedli promocijo idrijske čipke.
- V okviru projektov #ostanidomaklekljaj in #pridiklekljaj smo promovirali Čipkarsko šolo in idrijsko čipko.
- Festival idrijske čipke je dobil novo spletno stran.

Idrija.

- V okviru kolektivne blagovne znamke smo dodelali kriterije in razširili ocenjevalno komisijo za idrijsko čipko in idrijske žlikrofe.

ZAKLJUČEK

V Strategiji razvoja turizma 2019 – 2023 se je občina Idrija, skupaj z akterji na področju turizma zavezala, da bo Idrija postala **zelena butična zakladnica dediščine svetovnih razsežnosti**, ki zna povezati izročilo prejšnjih rodov z novo ustvarjalnostjo. V mestu obiskovalci širijo horizonte svojih znanj, v okolici pa se prepuščajo rekreaciji in miru v atraktivni in slikoviti, predvsem pa neokrnjeni naravi.

S ponosom lahko zapišemo, da smo strategijo, s pomočjo vseh, ki so pri njenem nastanku in izvedbi sodelovali, uspešno izpolnili in da Idrija danes natanko to je.

Upravljanje in razvoj turizma v destinaciji Idrija temelji na šestih ključnih načelih, ki vodijo strateške in izvedbene aktivnosti:

1. Kakovostna turistična izkustva pred masovnim turizmom.
2. Gradnja na razlikovalni prednosti svetovno prepoznane dediščine, ne primerjalni cenovni prednosti.
3. Usmerjen marketing in trženje, ne vsesplošno nagovarjanje.
4. Krepitev obstoječih akterjev in smiselno dopolnjevanje z novimi.
5. Navezovanje na najpomembnejše destinacije makro destinacije Osrednja Slovenija & Ljubljana (Ljubljana in Škofja Loka) ter povezovanje s sosednjimi destinacijami v Alpski Sloveniji (Cerkno, Dolina Soče) ter Mediteranski Sloveniji (Postojna, Vipavska dolina)

Sinergijski učinki sodelovanja in povezovanja se izkazujejo v odlični turistični sezoni v letu 2021, kljub vsem padcem, ki smo jih doživeli zaradi epidemije in so popotnica za uspešno delovanje tudi v prihodnje.

